



**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА**

«Затверджую»

Ректор УПА

Олена КОВАЛЕНКО

«_____» _____ 2023 р.

ЗВІТ-ПЛАН

роботи

2022-2023 рр.



Харків
2023

ЗМІСТ

Вступ	3
Організація обслуговування користувачів	4
Культурно-просвітницька робота	12
Науково-інформаційна і довідково-бібліографічна робота	15
Формування та облік єдиного інформаційного ресурсу бібліотеки. Стан книгозабезпеченості навчальних дисциплін	21
Наукове опрацювання документів. Організація інформаційно-пошукового апарату	26
Організація та збереження єдиного інформаційного ресурсу	30
Науково-методична робота	34
Управління. Робота з кадрами. Підвищення кваліфікації	38
Матеріально-технічне забезпечення	41

Додатки:

Таблиця основних статистичних показників роботи 2022-2023 рр.

План культурно-просвітницької роботи Наукової бібліотеки у 2023 р.

ВСТУП

Діяльність Наукової бібліотеки УПА у 2022 р. була спрямована на підтримку забезпечення освітньої та наукової діяльності академії на основі якісного та оперативного задоволення інформаційних потреб студентів, професорсько-викладацького складу, аспірантів, науковців та співробітників академії.

Нажаль, виконанню планів завадило повномасштабне вторгнення рф в Україну 24 лютого. Діяльність Наукової бібліотеки було призупинено до травня 2022 р. З травня до кінця року співробітники бібліотеки працювали дистанційно, крім заступника директора бібліотеки, яка з травня виконувала обов'язки методиста на робочому місці (забезпечувала перевірку навчальних та навчально-методичних посібників для допуску їх до видання).

Бібліотечний фонд цього року поповнювався тільки навчальними та навчально-методичними виданнями викладачів академії в електронному форматі. Інші види робіт з фондом (списання, перевірка фонду, перестановка та ін.) не проводились.

Одним із пріоритетних напрямків діяльності було створення електронних ресурсів власної генерації, колекцій електронних документів, удосконалення системи навігації у світовому інформаційному середовищі.

Протягом року бібліотека брала активну участь у роботі академії з питань наукометрії і бібліометрії, здійснювала моніторинг наукового потенціалу УПА та особистого рейтингу вчених в українському індексі наукового цитування, рейтингах міжнародного рівня.

Наукова бібліотека продовжувала роботу у корпоративних проектах зі створення реферативних та повнотекстових ресурсів спільно з НБУ ім. В. І. Вернадського, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Серед пріоритетних напрямків роботи НБ УПА у 2023 році:

- *забезпечення виконання планових завдань і статистичних показників діяльності;*
- *створення фізичного та віртуального простору для сприяння науці та навчанню;*
- *просування якісних інформаційних ресурсів, інноваційних послуг та сервісів для підтримки ефективного навчання, викладання та наукової діяльності;*
- *підвищення кваліфікації кадрів;*
- *актуалізація документного фонду бібліотеки;*
- *просвітницька робота з питань академічної доброчесності;*
- *активізація співпраці бібліотеки зі спільнотою академії.*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ

Обслуговування користувачів у 2022 р. здійснювалось за такими напрямками:

- інформаційне-бібліотечне забезпечення навчального, науково-дослідного і виховного процесів на основі автоматизованих технологій;
- запобігання читацької заборгованості.

Протягом звітного року за єдиним реєстраційним обліком (ЄРО) користувачів всіма структурними підрозділами Наукової бібліотеки та бібліотекою ННППІ зареєстровано **3501 користувачів** (у 2021 р. – 3593 користувача), з них студентів – 2964 чол.

Зміна контингенту користувачів за останні 3 роки виглядає так:

Користувачі	2020 р.		2021 р.		2022 р.	
	загальна кільк.	%	загальна кільк.	%	загальна кільк.	%
Всього користувачів за ЄРО	4643		3593		3501	
в т.ч. студентів	4159		3484		2964	
- професорсько-викладацький склад	184		177		162	
- сторонніх користувачів	73		57		77	
Кількість віддалених авторизованих користувачів	4520		4070		3051	

Всього за звітний рік всіма підрозділами Наукової бібліотеки та бібліотекою ННППІ обслуговано **4058 користувачів** (1007 користувачів + 3051 віддалених зареєстрованих користувачів), зафіксовано **266312 відвідувань, книговидача склала 149640 прим.**

Цього року немає можливості надати інформацію про показники обслуговування по структурних підрозділах бібліотеки.

З метою автоматизованого обслуговування користувачів підтримується в програмі «ІРБІС» БД «Читач», яка нараховує на кінець року 6600 записів.

З метою покращення якості обслуговування користувачів та на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. №796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державній формі власності» із змінами і доповненнями та наказу Міністерства освіти і науки України від 23.07.2010 р. №736/902/758 «Про затвердження порядків надання платних послуг державними та комунальними навчальними закладами» бібліотекою здійснюються **платні послуги**, які включають:

- ксерокопіювання документів;
- сканування документів;
- друкування документів з зовнішнього носія інформації;
- складання бібліографічних списків для курсових, дипломних і наукових робіт українською та іноземними мовами.

На всі платні послуги користувачеві видаються квитанції, наприкінці робочого дня отримані від споживачів гроші здаються до банку (Credit Agricole). Облік роботи з надання платних послуг здійснюється у загальному читальному залі бібліотеки, де встановлено необхідну техніку. Всього здійснено платних послуг на суму **4104 грн. 70 коп.**, з них:

- друкування з зовнішнього носія інформації – 670 грн. 50 коп. (447 стор.);
- складання бібліографічних списків для курсових, дипломних і наукових робіт українською мовою – 1174 грн. 20 коп. (114 описів)
- складання бібліографічних списків для курсових, дипломних і наукових робіт іноземною мовою – 2260 грн (113 описів).

На 2023 рік в цілому по бібліотеці в цілому плануються такі основні показники обслуговування користувачів:

- | | |
|---------------------------------------|-----------|
| - кількість користувачів за ЄРО | – 3600; |
| - кількість обслугованих користувачів | – 10000; |
| - кількість відвідувань | – 127000; |
| - кількість книговидач | – 320000. |

КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА

У 2022 р. з об'єктивних причин культурно-просвітницька робота майже не проводилась. Зусилля співробітників в першу чергу були направлені на інформаційне забезпечення навчального процесу та наукової діяльності академії.

Співробітником бібліотеки ННППІ м. Бахмут створювались віртуальні виставки та інформаційні листи, які представлені тільки у соціальних мережах «Facebook», «Telegram», «Instagram» у групі «Навчально-науковий професійно-педагогічний інститут УИПА» та на сайті інституту (до Дня Української Державності, до Дня незалежності, «Міжнародний День української мови», «Грані економіки»; «Інформаційна епоха» та інші).

План культурно-просвітницької роботи на 2023 р. розміщено у додатках до звіту.

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА І ДОВІДКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНА РОБОТА

Інформаційна і довідково-бібліографічна робота бібліотеки у 2022 р. була спрямована як на поповнення інформаційних ресурсів, так і на удосконалення самої системи інформаційних послуг усім категоріям користувачів. Ця робота велася у таких напрямках:

- створення власних інформаційних ресурсів, управління бібліографічними та повнотекстовими ресурсами;
- надання користувачам можливості доступу до інформаційних ресурсів традиційних, електронних, у тому числі Інтернет;
- підтримка дослідників і студентів в управлінні своїми даними;
- інформаційно-аналітична діяльність щодо відображення публікаційної активності та впливовості у світових рейтингах кожного науковця ЗВО;
- послуги з наукового видавництва;
- підготовка інформаційних, бібліографічних матеріалів;
- сприяння підвищенню інформаційної культури споживачів інформації різних категорій;
- поповнення web-сайту бібліотеки необхідною інформацією.

Власні інформаційні електронні ресурси бібліотеки складаються з бібліографічних і повнотекстових баз даних (БД) (про повнотекстові БД див. розділ «Формування та облік єдиного інформаційного ресурсу»).

Головними бібліографічними ресурсами НБ є:

- БД Електронного каталогу Наукової бібліотеки (142640 записів);
- БД «Авторських свідоцтв, патентів та інших охоронних документів» (1857 записів);
- БД «Праці співробітників УПА» (33386 записів).

БД «Праці вчених УПА» містить інформацію про всі публікації вчених незалежно від їх наявності у фонді бібліотеки. Для поповнення БД «Праці вчених УПА» використовується БД «Наукова періодика України», яка міститься на сайті НБУ ім. В. І. Вернадського, а також сайти періодичних видань. Знайдена інформація вноситься до БД «Праці вчених УПА» із зазначенням електронної адреси документа. Це дає можливість користувачам ознайомитись з повними текстами праць вчених УПА, які відсутні у фонді Наукової бібліотеки.

Підвищенню якості ЕК і ефективності його використання сприяє Авторитетний файл «Індивідуальний автор» (АФ ІА) для БД «Праці вчених УПА». У 2022 р. було здійснено його редагування:

- шляхом зв'язання внесених з АФ ІА всіх описів робіт авторів-співробітників УПА, що внесені до ЕК за минулий рік;
- поля «місце роботи автора» у зв'язку із змінами у назвах кафедр;
- нові записи до АФ ІА вносяться згідно штатного формуляру академії.

На 1.01.2023 р. АФ ІА складає 1555 записів. У наступному році планується продовжити редагування:

- поля «місце роботи автора» з метою уніфікації пошуку користувачами праць співробітників УПА для отримання статистичних даних;
- унікального номеру (ID ORCID);
- особистих даних авторів (профілів) у наукометричних базах;
- зазначення прізвищ авторів англійською мовою.

БД АФ «Коллективный автор», яка була створена з метою удосконалення пошуку публікацій вчених в БД ЕК та БД «Праці вчених УПА» за місцем роботи автора на 01.01.2023 р. складає 49 записів.

У 2022 р. продовжувалась робота з удосконалення сайту Наукової бібліотеки – головного інструменту підвищення іміджу бібліотеки.

Завдяки сервісу «Гугл-аналітика» маємо можливість постійно контролювати відвідування сайту.

За 2022 р. сайт **НБ** відвідали 239056 відвідувачів (69,4% з них заходили на сайт з комп'ютерів, 26,5% – зі смартфонів, 4,1% – з планшетів), віддалених користувачів – 75098, було зроблено 145258 скачувань електронних версій навчально-методичних матеріалів. Було переглянуто 12938 сторінок сайту. В середньому на місяць спостерігалось 492 активних користувача.



Електронний архів цього року відвідали 237329 користувачів, було зроблено 12680 скачувань.

Бібліотекою ННППІ м. Бахмут на сторінці бібліотеки на сайті інституту (<http://nnppi.in.ua/index.php/kafedri-nnppi/naukova-biblioteka>) відображається інформація про усі заходи, що відбуваються у бібліотеці, книжкові виставки, нові надходження до бібліотеки, робота бібліотеки в цілому. **На 2023 рік планується планомірне наповнення власної сторінки на сайті інституту новими матеріалами з інформаційно-бібліографічної діяльності бібліотеки з організацією інтерактивних посилань до сайту НБ.**

У 2022 р. УПА було надано доступ до електронних наукових баз даних SCOPUS, Web of Science, ScienceDirect.

Фахівці бібліотеки консультують та практично допомагають зареєструватися у реєстрах ідентифікаторів автора ORCID, наукометричних БД (Google Scholar, WoS та ін.).

До електронної картотеки статей вчених УПА у БД Скопус (<https://goo-gl.su/J1Q4>) та WoS (<https://goo-gl.su/r6D9s1V>) додані нові публікації.

У 2022 р. Науковою бібліотекою було подовжено угоду з компанією «Антиплагіат» для перевірки наукових робіт студентів та науковців академії на оригінальність. Протягом року на плагіат перевірялись дисертації, статті для фахових збірників наукових робіт УПА. За допомогою сервісу Unicheck було перевірено 31966 тис. сторінок.

Серед заходів, що забезпечують діяльність Наукової бібліотеки у запровадженні нових форм створення, зберігання та поширення наукового надбання УПА й забезпечення до нього стійкого доступу, стали кроки в напрямі «Library Publishing» (Бібліотечне видавництво). У тісній взаємодії з відповідальними редакторами наукових збірників «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» та «Машинобудування» Наукова бібліотека приймає участь у просуванні фахових видань академії до міжнародних наукометричних баз даних. Бібліотекою підтримуються та наповнюються новою інформацією сайти збірників на загальнодержавній технологічній платформі Open Journal Systems (OJS). У звітному році внесено статті з нових випусків фахових видань «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» та «Машинобудування». За 2022р. перевірено 928 бібліографічних записів у пристатейних списках літератури, які включають джерела інформації українською, російською та іноземними мовами; проіндексовано 61 стаття у збірниках. У звітному році було складено 928 бібліографічних записів для References.

Проводиться робота з Crossref з отримання та присвоєння Digital Object Identifier (DOI) статтям збірників.

На 2023 р. планується продовжити роботу у цьому напрямку.

Надалі також планується продовжити роботу з наповнення бібліографічних і повнотекстових баз даних:

- електронного архіву (репозиторію) «EIArUIPA»
- електронного каталогу повнотекстовими навчально-методичними виданнями
- БД авторських свідоцтв, патентів та інших охоронних документів.

У 2022 р. у напрямку Групове інформування Науковою бібліотекою заходи не проводились з об'єктивних причин.

Індивідуальне інформування здійснювалось шляхом диференційованого обслуговування керівництва (ДОК) академії. В режимі ДОК надавалася інформація з питань:

- вища освіта України: законодавство (Коваленко О.Е., ректор, Петров С. В., 1-ий проректор з навчальної роботи);
- керівник ВНЗ (Коваленко О. Е., ректор);
- наукова діяльність ВНЗ (Купріянов О. В., проректор з наукової роботи);
- управління освітою та законодавство про вищу освіту (керівник ННППІ Коломієць В. В.);
- організація наукових досліджень (заст. керівника з наукової роботи ННППІ Михальченко Г. Г.);
- методологія і методика освітнього процесу (заст. керівника ННППІ Семенець Д. А).

Пріоритетними напрямками інформування професорсько-викладацького складу є питання в галузі педагогіки і психології вищої освіти та профтехосвіти. Керівництву академії систематично надавалася бібліографічна інформація з цих питань.

У січні-лютому 2022 р. всіма підрозділами бібліотеки здійснювалась **довідкова робота**. Виконання різних видів довідок – одна із складових роботи всіх обслуговуючих підрозділів бібліотеки. Це – фактографічні, адресно-бібліографічні, тематичні (усні й письмові) довідки і довідки на уточнення бібліографічного опису. Крім того, співробітники бібліотеки надають консультації користувачам з пошуку потрібної інформації.

Всіма підрозділами бібліотеки і бібліотекою інституту виконано 345 довідок, з них тематичних – 17, в автоматизованому режимі – 312.

У минулому році продовжувалась участь бібліотеки в корпоративному проєкті «Система реферування української наукової літератури», який забезпечує формування загальнодержавної реферативної БД «Україніка наукова», а також випуск галузевих серій Українського реферативного журналу «Джерело» і підтримку он-лайнного доступу до БД «Наукова періодика України». Бібліотека виконує аналітико-синтетичну обробку фахових видань академії «Проблеми інженерно-педагогічної освіти»,

«Машинобудування» та надає реферативну інформацію про них до НБУ ім. В. І. Вернадського.

Повні тексти збірників надсилаються для БД «Наукова періодика України» до НБУ ім. В.І. Вернадського. У 2022 р. надано інформацію та представлено повні тексти 6 випусків збірників:

- «Проблеми інженерно-педагогічної освіти», вип. 72–73;
- «Машинобудування», вип. 28-29.

Як і в попередні роки, бібліотека приймала участь у проекті «Зведений каталог періодичних видань, підписаних бібліотеками ЗВО м. Харкова у ...р.».

У 2023 р. планується продовжувати роботу у корпоративних проектах з бібліотеками НБУ ім. В.І. Вернадського, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, ХДНБ ім. В.Г. Короленка, ЦНБ ХНУ ім. Каразіна.

Однією із задач вищого професійного навчання є формування особистості з відповідним рівнем інформаційної компетентності і інформаційної культури. Вміння оперативно знаходити інформацію, оцінювати її і ефективно використовувати є необхідною навичкою для професіонала будь-якої галузі.

У 2022 р. проведено 2 години занять з «Основ інформаційної культури» для аспірантів.

Інформаційно-бібліографічна робота у 2023 р., як і у попередньому, буде спрямована на вдосконалення інформаційного забезпечення та бібліографічного обслуговування всіх категорій користувачів. Для виконання цього завдання передбачаються такі заходи:

- створення та наповнення власних інформаційних ресурсів: проблемно-орієнтованих і повнотекстових баз даних;
- підвищення інформаційної якості ДБФ шляхом його поповнення сучасними довідковими, енциклопедичними і інформаційними виданнями як на традиційних так і електронних носіях;
- вдосконалення інформаційного обслуговування професорсько-викладацького складу академії, використовуючи можливості нових технологій, надавати тріал-доступи до науково-інформаційних ресурсів;
- застосування нових інформаційних технологій під час проведення занять зі студентами перших курсів для набуття ними навичок інформаційної культури шляхом пошуку інформації з використанням АБІС «ІРБІС-64» і електронних ресурсів академії;

- *рекламування електронних ресурсів бібліотеки на кафедрах і серед студентів академії, систематичне оновлювання інформації на сайті бібліотеки.*

ФОРМУВАННЯ ТА ОБЛІК ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ. СТАН КНИГОЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Єдиний інформаційний ресурс Наукової бібліотеки складається з різних типів та видів вітчизняних та іноземних видань, наукової, науково-популярної, навчальної, довідкової, інформаційної, художньої літератури, офіційних видань, неопублікованих матеріалів, документів на традиційних та електронних носіях інформації, він включає ресурси всіх підрозділів Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту академії ННППІ в м. Бахмут.

Станом на 01.01.2023 р. загальний фонд Наукової бібліотеки та бібліотеки ННППІ в м. Бахмут складає 621589 прим. з них електронних документів – 17947 прим., у т.ч.:

- фонд Наукової бібліотеки – **563461 прим.** (84639 назв), з них електронних документів – 16096 прим.;
- бібліотеки ННППІ в м. Бахмут – **58128 прим.**, з них електронних документів – 1851 прим.

Крім цього, при ННІГОТ (м. Стаханов) залишилося на тимчасово окупованій території –257424 прим. («заморожені» дані з 2014 року).

У 2021 р. до фондів бібліотеки **надійшло:**

	<u>у 2021 р.</u>	<u>у 2022 р.</u>
Всього прим.:	2707	1515
- книг	1129	497
- журналів	478	-
- газет	15	-
- неопублікованих документів	123	-
- електронних документів	802	1018
- інших документів	160	-

Протягом року до фондів Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту **надійшло 1515 прим.** (1137 назв) нових видань, у т.ч.:

- до фондів Наукової бібліотеки – 1498 прим. (1120 назв.), з них 1009 – електронних док.;
- до фондів бібліотеки ННППІ в м. Бахмут – 17 прим. (17 назв), з них 9 електронних док.

За видами видань до фонду наукової бібліотеки надійшло:

- книги – 489
- журнали – -
- газети – -
- неопубліковані документи – -
- електронні видання – 1009.

Обмінний фонд (ОФ) Наукової бібліотеки складає на 01.01.2023 р. 1086 прим.

2021			2022		
надійшло до ОФ	передано в інші фонди	складає на 01.01.2022 р.	надійшло до ОФ	передано в інші фонди	складає на 01.01.2023 р.
18	-	1086	-	-	1086

Планується активізувати роботу з книгообміну у наступному році з метою поповнення фонду бібліотеки навчальною і науковою літературою та популяризації видань викладачів академії.

Протягом звітного року до фонду Наукової бібліотеки **надходили електронні документи мережевих баз даних:**

- навчально-методичних видань – 405 док.;
- електронного архіву (репозиторію) EIAr UIPA – 556 док.;
- збірників наукових праць (2 видання) академії – 47 док.;
- дисертації – 1.

Електронних носіїв із записом надійшло до бібліотеки ННППІ м. Бахмут – 9 док.

Всього надійшло у 2022 році – 1018 електронних документа.

Формування фонду в **бібліотеці ННППІ в м. Бахмут** відбувалося відповідно до профілю діяльності інституту та інформаційних потреб користувачів, але використовувалися не всі джерела комплектування. Нові надходження становлять **17 прим.** (17 назв):

- книги і брошури - 8 прим. (8 назв);
- журнали - -;
- газети - -;
- видання на зйомних носіях - 9 прим.

Протягом 2022 р. **списання** з фондів Наукової бібліотеки та бібліотеки ННППІ в м. Бахмут не проводилось.

У 2022 р. поповнилися **повнотекстові БД**, створені бібліотекою, які зберігаються на бібліотечному сервері. Обсяг цих БД **на 01.01.2023 р. складає 15223 док.**, з них :

- електронні навчальні та навчально-методичні видання кафедр (ЕНМВК, складова частина ЕК) - 6782 док.;
- автореферати дисертацій, що захищені науковцями УПА (складова частина ЕК) – 245 док.;
- електронний архів (репозиторій) ElAr UPA – 6684 док.;
- збірники фахових видань академії (2 збірника) – 1512 док.

Кількість електронних носіїв (документів) з записом складає **2968 док.**, у т. ч. БД РЖ ВІНІТІ – 397 прим., 3 прим. таблиць УДК, 726 – видання на CD. **Загальний обсяг електронних ресурсів Наукової бібліотеки складає 18191 док.**

Протягом звітного року здійснювався **облік** нових надходжень документів. Індивідуальний облік документів, що надходили до фонду Наукової бібліотеки, здійснювався в автоматизованому режимі в АРМі «Комплектатор» з роздрукуванням листів інвентарної книги. Облік фонду здійснювався відповідно до «Інструкції з обліку документів, що знаходяться у фондах Наукової бібліотеки УПА».

Облік документів БД ЕНМВК та електронних варіантів авторефератів дисертацій і монографій науковців УПА здійснюється у службових реєстраційних картотеках.

Документи електронного архіву ElarUPA обліковуються автоматично у програмі DSpace.

Облік фонду бібліотеки ННППІ м. Бахмут здійснювався за традиційними обліковими документами:

- інвентарні книги на літературу;
- інвентарні книги на навчально-методичні видання;
- книга сумарного обліку;
- книга реєстрації електронних видань;
- картотека реєстрації періодичних видань.

У звітному році Наукова бібліотека приділяла значну увагу питанням книгозабезпеченості навчальних дисциплін **електронними документами з наданням вільного доступу до них користувачам** бібліотеки. У звітному році фонд поповнився виданнями з дисциплін: сучасні технології командної роботи та комунікації, організація власного бізнесу, фінансова статистика та інші.

Покращав стан книгозабезпеченості дисциплін: академічне письмо, сучасні

інформаційні технології в наукових дослідженнях, лідерство і особистий розвиток, освітній процес в історичному вимірі, науково-виховні засади професійної освіти, науково-дидактичні основи професійної освіти, інноваційні педагогічні технології в закладах вищої освіти,(аспірантура, докторантура), маркетинговий менеджмент, державне регулювання економіки, публічна політика та врядування, сучасні інформаційні системи та технології, міжнародна економіка, економічна безпека підприємства, бізнес-інжиніринг, бізнес-планування, корпоративне управління, менеджмент організацій, економіка підприємства (кафедра економіки та менеджменту), історія туризму, туристичне краєзнавство, туристичні ресурси України та світу, методика організації краєзнавчо-туристичної роботи в закладах освіти, шкільне краєзнавство, історія стародавнього світу, історія західної цивілізації рання і модерна (кафедра краєзнавчо-туристичної роботи, соціальних і гуманітарних наук), стратегічний управлінський облік, аудит, сучасні інформаційні системи та технології, політичні інститути та процеси, бухгалтерський облік у банках, казначейська система обслуговування бюджетів, зовнішньоекономічна діяльність підприємства, електронна торгівля та фулфілмент, інвестування (кафедра маркетингу та торговельного підприємництва), енергоефективне керування енергетичними об'єктами, енергетичні характеристики теплових і атомних електростанцій (кафедра автоматизації, метрології та енергоефективних технологій) в т.ч. **за рахунок електронних версій видань.**

Але, не зважаючи на те, що фонд відділу поповнюється новими виданнями, все одно літератури не вистачає, щоб задовольнити якомога більше вимог читачів. Недостатньо забезпеченими залишаються дисципліни: основи побудови систем числового програмного керування кафедра машинобудування, транспорту і зварювання), електромагнітна сумісність та системи заземлення електропостачання(кафедра фізики, електротехніки і електроенергетики). Відсутня у фонді абонементу навчальна література з дисциплін: основи міксології та організація роботи сомельє, організація харчування туристів в готельних комплексах, теоретичні основи роботи технологічного обладнання галузі (кафедра ресторанного, готельного та туристичного бізнесу). Таким чином, із загальної кількості дисциплін (740) забезпеченими є 74% дисциплін, малозабезпеченими 14% дисциплін, незабезпеченими 12% дисциплін.

У 2023 р. поточну роботу щодо редагування БД VUZ буде продовжено.

Оскільки весь 2022 р. навчання в академії проходило дистанційно для більш повного інформаційного забезпечення навчального процесу до електронного каталогу було додано 197 посилань на навчальні видання вільного доступу.

У роботі з формування єдиного інформаційного ресурсу на 2023 р. передбачається

- вдосконалення взаємодії з кафедрами та іншими підрозділами академії з питань формування і використання фонду, а також здійснення спільної роботи із книгозабезпеченості навчальних дисциплін, зокрема дисциплін із нових спеціальностей;*
- формування фонду з урахуванням даних книгозабезпеченості навчальних дисциплін;*
- вилучення з фонду морально та науково-застарілої літератури згідно з визначеними термінами відповідно до «Перспективного плану роботи бібліотеки з фондом на 2021 -2025 рр.»;*
- продовження роботи з книгообміну з бібліотеками вищих навчальних закладів України, публічними бібліотеками;*
- стосовно фонду навчальної літератури планується подальша робота з перегляду застарілої літератури, а саме назв навчальних видань, які не користуються попитом. Відібрані зразки будуть передані на кафедри з метою прийняття рішень по їх списанню чи використанню у навчальному процесі. Це дасть можливість звільнити площі у книгосховищі, планувати роботу з пересування фонду.*

НАУКОВЕ ОПРАЦЮВАННЯ ДОКУМЕНТІВ. ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ПОШУКОВОГО АПАРАТУ

До складу інформаційно-пошукового апарату бібліотеки входять

Електронні каталоги:

- Електронний каталог (ЕК) НБ;
- AS – Авторські свідоцтва, патенти, інші охоронні документи;
- TR – Праці співробітників УПА;
- R – Інтернет-ресурси;

Традиційні каталоги та картотеки:

- генеральний алфавітний каталог;
- генеральний систематичний каталог (законсервовано у травні 2017 р.);
- каталог періодичних видань;
- каталог авторських свідоцтв, патентів та інших охоронних документів;

- нумераційний каталог держстандартів (ДСТУ);

на підсобні фонди Наукової бібліотеки:

- алфавітний каталог – читальний зал,
- каталог навчально-методичних видань – читальний зал;

на фонди бібліотеки ННППІ в м. Бахмут:

- алфавітний каталог;
- систематичний каталог;

- каталог навчально-методичних видань;
- каталог електронних видань;
- каталог періодичних видань.

Картотеки:

на фонди бібліотеки ННППІ в м. Бахмут:

- систематична картотека статей за темами:
- «Вища освіта»;
- «Сучасна економіка»;
- картотека книгозабезпеченості навчальних дисциплін;
- «Праці наукових робітників та викладачів»

У 2022 р., як і в попередні роки, значна увага приділялася **веденню ЕК**, його поповненню і редагуванню. Створення ЕК здійснювалося засобами АРМів «Комплектатор» і «Каталогізатор» програмного забезпечення «РБІС-64».

В АРМі «Комплектатор» здійснювалось:

1. щодо нових надходжень літератури до фонду:

- опис нової партії літератури для КСО в інтерфейсі «Надходження», «Новий запис»;
- введення опису книг в такі поля: «Бібліографія», «Коди», «Відомості про примірники»;
- кодування штрих-етикетками в полі «Відомості про примірники»;
- прив'язка навчальних і навчально-методичних видань до дисциплін через АРМ «Книгозабезпеченість»;
- роздрукування листків для інвентарної книги.

В АРМі «Каталогізатор» здійснювалось:

- повний бібліографічний опис нових надходжень;
- систематизація і предметизація усіх нових надходжень.

Обсяг ЕК Наукової бібліотеки на 01.01.2023 р. складає **142640 зап.**

У 2022 р. всього до ЕК усіма підрозділами бібліотеки внесено 895 бібліографічних записів.

На 2023 рік планується поповнити електронний каталог записами ретроспективної частини фонду в кількості 50 назв з фонду абонементу наукової літератури.

Цього року робота в БД «Обмінний фонд», яка виконує функції службової БД не велась, на 01.01.2023 р. вона нараховує 126 зап.

Протягом року проводилася робота з редагування бібліографічних записів та словників електронної бази даних, здійснювалась перевірка на правильність внесення даних.

(Детальніше про бібліографічні БД див. розділ «Науково-інформаційна і довідково-бібліографічна робота»).

У звітному році також не було можливості проводити роботу *зі створення традиційних каталогів та картотек.*

На 01.01.2023 р. обсяг каталогів Наукової бібліотеки складає:

- ГАК – 130511 карт.,
- ГСК – 102 411 карток (законсервованій з травня 2017 р.).

Обсяг каталогів та картотек цієї бібліотеки на **01.01.2023 р.** становить **32 066 карток.**

На 2023 р. всіма підрозділами Наукової бібліотеки, до функцій яких входить створення інформаційно-пошукового апарату, та бібліотекою ННППІ в м. Бахмут планується:

- *продовження роботи зі створення ЕК та бібліографічних баз даних;*
- *поповнення ЕК записами ретроспективної частини фонду в кількості 50 назв книг з фонду абонементу наукової літератури;*
- *продовження роботи з традиційними каталогами по їх поповненню і редагуванню.*

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ

Єдиний інформаційний ресурс Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту ННППІ в м. Бахмут – важлива складова інформаційного середовища академії. Він включає бібліотечні фонди та електронні документи, що зберігаються у фондах та на бібліотечних серверах. Організація та збереження єдиного інформаційного ресурсу є важливим завданням і пріоритетним напрямком роботи Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту.

Система організації фондів та оптимального режиму їх використання регламентується документами: «Перспективним планом роботи з формування фондів НБ УПА на 2021-2025 рр.», «Положенням про формування єдиного інформаційного ресурсу Наукової бібліотеки УПА», «Положенням про збереження єдиного інформаційного ресурсу Наукової бібліотеки УПА», «Положенням про електронну бібліотеку Наукової бібліотеки УПА», «Положенням про електронний архів (репозиторій) УПА» тощо.

У Науковій бібліотеці та бібліотеці інституту склалася і діє система заходів збереження інформаційного ресурсу, що функціонує за такими основними напрямками:

- облік нових надходжень документів;
- облік перерозподілу фондів між структурними підрозділами бібліотеки;
- планові перевірки фондів;
- робота із запобігання та ліквідації читацької заборгованості (див. розд. «Організація обслуговування користувачів»);
- упорядкування системи розміщення фондів;
- забезпечення охорони фондів від несанкціонованого винесення, розкрадання та навмисного пошкодження документів;
- контроль за санітарним станом фондів;
- організація захисту електронних документів.

Важливою складовою системи заходів збереження єдиного інформаційного ресурсу є його облік – комплекс операцій, що забезпечують одержання точних відомостей про обсяг, склад і рух інформаційного ресурсу. Облік здійснюється згідно з Інструкціями «Про облік бібліотечного фонду НБ УПА» та «Про прийом, облік та обробку електронних документів у НБ УПА». Облік нових надходжень відображено в розділі «Формування та облік єдиного інформаційного ресурсу. Стан книгозабезпеченості навчальних дисциплін».

Облік книжкових фондів та їх рух по підрозділах-фондотримачах бібліотеки здійснюється в загальному нумераційному топокаталозі на основний та підсобні фонди бібліотеки, який ведеться сектором наукової організації та збереження фондів на основі «Положення про загальний топографічний каталог НБ УПА».

Нажаль, у звітному році враховуючи що майже всі співробітники працювали дистанційно робота з фондом у цьому напрямку не проводилась.

Особливе значення в роботі Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту має облік і **збереження електронних інформаційних ресурсів**. Облік електронних ресурсів див. у розділі «Формування та облік єдиного інформаційного ресурсу бібліотеки. Стан книгозабезпеченості навчальних дисциплін».

Збереження і безпека інформаційних ресурсів електронної бібліотеки забезпечується на рівні серверної системи Windows Server 2008. Записи, створені в АІБС «ІРБІС» автоматично копіюються щоденно на сервер, де вони зберігаються.

Доступ до електронних ресурсів здійснюється з дотриманням Закону України «Про авторське право і суміжні права». Види доступу визначені у «Правилах користування електронною бібліотекою НБ УПА», це

- вільний доступ до ресурсів бібліографічних БД;
- авторизований доступ до повнотекстових ресурсів;
- доступ з окремих робочих місць у локальній мережі академії до придбаних БД.

На 2023 р. Науковою бібліотекою та бібліотекою ННППІ в м. Бахмут у роботі з організації фондів та їх збереження планується:

- *планова перевірка фонду згідно з «Перспективним планом роботи з формування фонду...» у кількості 1000 прим. та 602 прим. відповідно;*
- *списання застарілої літератури 10000 прим.*
- *активізація роботи з попередження читацької заборгованості (див. розд. «Організація обслуговування користувачів»);*
- *подальше упорядкування фондів навчально-методичних видань відповідно змін у структурі академії та ННППІ;*
- *ремонт пошкоджених видань, оновлення поличних роздільників;*
- *проведення санітарних днів, обезпилення фондів;*
- *перевірка на правильність розстановки;*
- *робота з відмовами на літературу.*

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

Наукова робота

Сучасна бібліотека ЗВО як соціокомунікаційна установа нині перебуває у процесі трансформаційних перетворень. Успішний розвиток бібліотеки сьогодні залежить від швидкого реагування на процеси, які проходять в освітньому середовищі, від своєчасного прогнозування і проектування бібліотечної стратегії, правильного вибору пріоритетів, формування нового світогляду працівників. Ці фактори потребують пильної уваги до наукової і методичної діяльності, яка має носити інноваційний характер.

Наукова діяльність бібліотеки у звітному році була зосереджена на підтримці наукової діяльності академії, шляхом участі бібліотеки у роботі роботі міжнародних конференцій, семінарів, які проводяться іншими бібліотеками і установами, складанні науково-бібліографічної та біобібліографічної продукції, наданні тріал-доступів до повнотекстових іноземних колекцій провідних видавництв світу, оприлюдненні результатів роботи бібліотеки в офіційних фахових виданнях та матеріалах конференцій, участі у корпоративних проєктах.

Підтримка наукової діяльності академії.

На підтримку наукової діяльності академії у 2022 р. Науковою бібліотекою надавалися наступні послуги та сервіси:

- послуги з наукового видавництва;
- розвиток наукових фахових видань академії;
- послуги репозитарію відкритого доступу;
- консультації з питань авторського права та відкритого доступу;
- забезпечення доступу до даних;
- підтримка дослідників і студентів в управлінні своїми даними та інше.

У 2022 році для користувачів Наукової бібліотеки УПА було надано доступ до БД:

SCOPUS,
Web of Science,
ScienceDirect

Бібліотека здійснює моніторинг наукового потенціалу УПА та особистого рейтингу вчених в наукометричних БД, раз на півроку інформація подається до науково-дослідної частини академії та оприлюднюється директором Наукової бібліотеки на засіданнях Вченої ради та Науково-технічної ради академії. Регулярно надавалися довідки про h-індекс окремого вченого та місце академії у ранжуванні за індексом Гірша. Оперативно надати довідки допомагає «Авторитетний файл «Індивідуальний автор» в АБІС «ІРБІС», в якому крім місця роботи автора додаються інтерактивні посилання на профілі науковця.

Фахівці бібліотеки консультують та практично допомагають зареєструватися у реєстрах ідентифікаторів автора ORCID, наукометричних БД (Google Scholar, WoS та ін.).

Участь у корпоративних проектах

Протягом року продовжувалась робота бібліотеки у корпоративних проектах *«Наукова періодика України»* та *«Система реферування української наукової літератури»* НБУ ім. В.І. Вернадського, що забезпечує формування загальнодержавної реферативної БД «Україніка наукова» і підтримку он-лайнного доступу до БД «Наукова періодика України». У межах цих проектів бібліотека виконувала аналітико-синтетичну обробку фахових видань академії «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» (вип. 72-73) та «Машинобудування» (вип. 28-29).

Проводилась робота у проекті *«Зведений каталог періодичних видань, підписаних бібліотеками ЗВО м. Харкова у...»*.

Методична робота

Науково-методична робота бібліотеки включає дві самостійні складові частини. Одна з них – організація методичної роботи по всіх напрямках діяльності в колективі бібліотеки. Друга націлена на надання методичної допомоги бібліотеці ННППІ УПА в м. Бахмут.

Важливими напрямками методичної роботи бібліотеки і надалі залишаються:

– **методична підтримка діяльності Наукової бібліотеки та бібліотеки** ННППІ м. Бахмут. Бібліотекар Риндя О. В. протягом року постійно отримувала консультативну допомогу в телефонному режимі, або е-поштою з питань:

- організації обліку бібліотечних процесів, планування роботи та звітності;

- підготовки регламентуючої документації на різні напрями і процеси роботи;

– **розробка та редагування організаційно-управлінської, технологічної документації**

- розроблено технологічну інструкцію для науковців зі складання References за Гарвардським стилем.

Протягом звітного року здійснювалася **підготовка планів, звітів, довідок**, у т.ч.:

– Звіт-план про діяльність бібліотеки за календарний рік;

– Звіт-план та статистичні таблиці основних показників роботи бібліотеки для ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;

– Звіт про наукову роботу бібліотеки для НДЧ;

– Звіт про роботу бібліотеки за навчальний рік.

– План написання і підготовки до видання навчальної та навчально-методичної літератури академії на 2022/2023 н.р.

– Для самоперевірки діяльності бібліотеки – довідки про інформаційне забезпечення дисциплін кафедр підручниками, навчальними посібниками, методичними вказівками.

Важливий напрям методичної роботи – наповнення навчального процесу **навчально-методичними матеріалами**, що забезпечує ефективність роботи студентів і викладачів. Бібліотека приймає безпосередню участь у підготовці плану видань навчальної та навчально-методичної літератури. Всі розроблені кафедрами навчальні та навчально-методичні видання перевіряються методистом бібліотеки. За 2022 р. було перевірено та допущено до випуску: 405 назв навчальних видань, 403 назви навчально-методичних видань.

У наступному році науково-методична робота буде спрямована на подальше підвищення рівня усіх напрямків діяльності бібліотеки.

УПРАВЛІННЯ. РОБОТА З КАДРАМИ. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Управління діяльністю бібліотеки здійснює безпосередньо директор бібліотеки.

Традиційно управління бібліотекою продовжувало здійснюватися на основі колегіального вирішення виробничих проблем. Цього року всі проблеми вирішувались у телефонному режимі або через листування.

У 2022 році керівництво бібліотекою здійснювала Карпенко Світлана Володимирівна.

Станом на 01.01.2023 р. штат бібліотеки нараховує **9 співробітників (1 у бібліотеці ННППШ)**, з них мають:

повну вищу освіту – 9 осіб;

у т.ч. спеціальну – 5 осіб.

За стажем роботи:

понад 20 років – 3 особи;

з 10–20 років – 4 особи;

з 3 до 9 років – 2 особи.

Підвищення кваліфікації у звітному році проводилось у рамках самоосвіти.

Перспективними засобами підвищення кваліфікації на 2023 рік, як найбільш ефективними, визначено:

- участь у науково-практичних конференціях всіх рівнів із сучасних проблем бібліотечної справи;

- розвиток внутрішньобібліотечних заходів з підвищення кваліфікації, заохочення працівників бібліотеки до ознайомлення з публікаціями у виданнях з бібліотечної справи, досвідом роботи інших бібліотек, до підготовки доповідей і публікацій, що висвітлюють власний досвід роботи з впровадження сучасних інформаційних технологій.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Матеріально-технічне забезпечення бібліотеки у 2022 р. залишилося на рівні минулого року.

Загальна площа структурних підрозділів Наукової бібліотеки (м. Харків) на 01.01.2023 р. складає 876, загальна площа Наукової бібліотеки з бібліотеками інститутів УПА (мм. Бахмут, Слов'янськ і Стаханов) – 2071 кв. м., з них 898 кв. м. – площа приміщень бібліотеки ННІГОТ м. Стаханов, яка опинилася на тимчасово окупованій території.

Приміщення бібліотеки ННППІ (м. Бахмут) – 345,5 кв. м.;

Впровадження в бібліотечну діяльність новітніх технологій неможливе без комп'ютерної і офісної техніки. На 01.01.2022 р. у Науковій бібліотеці і бібліотеках ННППІ нараховується 28 персональних комп'ютерів, 10 з яких складають автоматизовані робочі місця користувачів електронного читального залу (10 АРМів), читального залу бібліотеки ННППІ м. Бахмут (2 АРМа). Для співробітників бібліотеки нараховується 18 АРМів, 1 БФП (багатофункціональний пристрій) для виконання платних послуг.

Кількість офісної техніки складає:

- принтери – 8 шт., з них 1 шт. – в бібліотеці ННППІ м. Слов'янськ;
- ксерокопіювальний апарат – 1 шт.;
- багатофункціональний пристрій (БФП) – 3 шт., з них 1 шт. – у бібліотеці ННППІ м. Бахмут;
- сканери планшетні – 1 шт.;
- сканери для зчитування штрих-кодів – 16 шт.;
- проекційний екран – 1 шт.;
- мультимедійний проектор – 1 шт.;
- web-камери – 3 шт.;
- акустична система – 1 шт.;
- ламіновальні – 1 шт.;
- свіч – 5 шт.;
- блок безперебійного живлення – 1 шт.
- гарнітура: навушники та мікрофон – 1 шт.

Наукова бібліотека має 1 потужний сервер. Усі робочі місця мають вихід до мережі Інтернет, у т.ч через встановлений доступ за технологією Wi-Fi. (дві точки доступу Wi-Fi у чит. залі).

На АРМах працівників Наукової бібліотеки та АРМах для читачів встановлено ліцензійні програми:

- Windows 7, XP;
- MS Office 2007, 2010;
- Windows Multi Point Server 2011;
- ПЗ «ІРБІС-64».

Бібліотека щорічно отримує «аптечку» з ліками для надання першої медичної допомоги.

На 2023 р. плануємо за фінансової можливості оновлення парку комп'ютерної техніки.